

Paweł Kuźbik

Przemiany społeczno-demograficzne podstawą rozwoju sportu i rekreacji na przykładzie Bełchatowa

Ekonomiczne Problemy Usług nr 78, 65-75

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Paweł Kuźbik

Uniwersytet Łódzki

**PRZEMIANY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE
PODSTAWĄ ROZWOJU SPORTU I REKREACJI
NA PRZYKŁADZIE BEŁCHATOWA**

Wstęp

Rola, jaką odgrywa sport i rekreacja w świadomości społeczności lokalnej danego regionu, uzależniona jest od wielu czynników. Nie ulega wątpliwości, że w ciągu ostatnich lat coraz bardziej zyskują one na znaczeniu, wydatnie wspierając ludzki byt.

Jak pisze B. Ryba¹, kultura fizyczna powinna być traktowana w skali kraju i na poziomie samorządów terytorialnych w strategiczny sposób, pozwalający ustalać priorytety w kształtowaniu jej samej, tak aby można było określić zasięg planowanych przekształceń organizacyjnych, dystrybucję materiałów i zasobów ludzkich, prawidłowe rozmieszczenie kompetencji oraz synergii, czyli zasady współdziałania różnych podmiotów w nowej sytuacji zarządzania sportem i rekreacją.

Nieustannie poszukuje się kompetencji do inwestycji w takie typy działalności, które nie tylko będą podnosiły jakość życia mieszkańców, ale również

¹ B. Ryba, *Podstawy zarządzania instytucjami sportowo-rekreacyjnymi*, Polska Korporacja Menedżerów Sportu, Warszawa 2004, s. 47.

staną się elementem promocji², źródłem dochodów, częścią tożsamości i wizerunku danego społeczeństwa. Prawidłowe wykorzystanie potencjału regionalnego do realizacji zadań z dziedziny sportu i rekreacji wymaga profesjonalnego zarządzania³, bo tylko wtedy mogą być one narzędziem wsparcia rozwoju lokalnego i regionalnego na wielu płaszczyznach: społecznej, ekonomicznej i demograficznej.

Celem artykułu jest ukazanie wpływu zmian społecznych, ekonomicznych i demograficznych na rozwój sportu i rekreacji na poziomie lokalnym i regionalnym na przykładzie Bełchatowa.

1. Znaczenie sportu i rekreacji dla współczesnego człowieka

Sport i rekreacja od dawna były dla człowieka bardzo ważnym elementem życia. Poczynając od ludzi pierwotnych, którzy nieustannie musieli walczyć o terytorium, pożywienie i swoją pozycję w społeczeństwie, gdzie ich sprawność fizyczna i kondycja zdrowotna były podstawą przetrwania i pozycji w „stadzie”⁴, a kończąc na człowieku współczesnym, dla którego sport i rekreacja mają znaczenie wielowymiarowe i są wyrazem rozwoju cywilizacyjnego. Dziś o sporcie i rekreacji mówi się i pisze jak o działalności dobrowolnej, co podkreślają przepisy międzynarodowe dotyczące tej dziedziny życia, a w Polsce – ustawa o sporcie⁵, w której określono zasady uprawiania i organizacji sportu. Można zatem stwierdzić, że „Sport to świadoma, dobrowolna działalność człowieka, podejmowana głównie dla zaspokojenia potrzeby zabawy, popisu, walki, a także wewnętrznego doskonalenia się w drodze systematycznego rozwoju cech fizycznych, umysłowych i wolicjonalnych”⁶. Według ustawy o sporcie „sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kon-

² M. Mango, J. Staruchowicz, *Marketing sportowy – skuteczna forma promocji miasta. Również w Polsce?*, www.brief4poland.pl, 2011.

³ B. Ryba, *Organizacja i zarządzanie sportem polskim*, RCMSKFiS, Warszawa 1995.

⁴ R. Wroczyński, *Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu*, Wyd. BK, Wrocław 2009.

⁵ Ustawa o sporcie z 25 czerwca 2010 r., DzU nr 127, poz. 857.

⁶ *Mała encyklopedia sportu*, Sport i Turystyka, Warszawa 1984–1986.

dycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach⁷.

We współczesnym świecie założenia kultury fizycznej nie są już podstawą przeżycia, jak to było u ludności pierwotnej, ale stały się wyrazem świadomego rozwoju cywilizacyjnego człowieka, gdzie od sportu człowiek oczekuje rozrywki, przepisów na zdrowie psychiczne i fizyczne, innej możliwości spędzania czasu wolnego, alternatywę dla biznesu, kultury, pokonywania rekordów, rywalizacji, zarobku itp.

Sport coraz bardziej zyskuje na znaczeniu jako dyscyplina, która wspiera człowieka w wielu aspektach, niezbędnych do jego szeroko rozumianego rozwoju, a organizacje międzynarodowe, takie jak na przykład Unia Europejska, dostrzegają jego rolę jako narzędzia strategicznego, pozwalającego kształtować między innymi solidarność i dobrobyt⁸.

Nie ma jednak recepty na sposób kształtowania polityki w zakresie sportu i rekreacji, ale są ogólne założenia, pozwalające nadać tej dyscyplinie odpowiednią rangę. Każdy region ma swoją specyfikę, zatem konieczna jest szczegółowa analiza potrzeb, problemów i możliwości wdrożenia określonej strategii rozwoju sportu i rekreacji. Oznacza to, że każdy region ma własne determinanty rozwoju i wdrażania działań, które będą albo wspierać, albo ograniczać tę gałąź ludzkiej działalności.

2. Rozwój gospodarczy a sport i rekreacja

Współczesny świat to świat kapitału, a rozwój społeczeństw jest nierozdzielnie związany z funkcjonowaniem gospodarki. Można zatem zakładać, że czynnik ekonomiczny będzie jedną z najsilniejszych determinant wsparcia sportu i rekreacji. Warto dodać, że sport oparty na silnych podstawach ekonomicznych, na kapitale różnego rodzaju organizacji, sam potrafi generować określone profity ekonomiczne. O ile trudno jest zazwyczaj podać konkretne, dające się porównywać dane dotyczące gospodarczego znaczenia sportu, o tyle liczne badania i analizy przeprowadzone w poszczególnych krajach pokazują, że wskaźniki ekonomiczne powiązane z takimi zjawiskami, jak zakrojone na sze-

⁷ Ustawa o sporcie z 25 czerwca 2010 r..., art. 2.

⁸ *Biała księga na temat sportu*, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela 2007, s. 2.

roka skale żydarzenia sportowe (np. mistrzostwa świata w piłce nożnej), koszt braku aktywności fizycznej czy starzenie się społeczeństw, są bardzo znaczące.

Według przeprowadzonych badań⁹, sport w 2004 roku dał wartość dodaną w kwocie 407 mld euro, czyli 3,7% PKB całej Unii Europejskiej, i około 15 mln miejsc pracy, tj. 5,4% ogółu siły roboczej. Nie ulega zatem wątpliwości, że sport ma duży wpływ na rozwój gospodarczy. Nie należy jednak zapominać o tym, że wiele przedsięwzięć w tym obszarze nie ma charakteru zarobkowego, ponieważ sport ma być dostępny dla wszystkich i najczęściej tego typu działalność uzależniona jest od pomocy państwa bądź sponsoringu kapitału prywatnego. Wyzwaniem jest zatem takie zbudowanie partnerstwa publiczno-prywatnego, które pozwoli sformułować spójną politykę wsparcia sportu na poziomie lokalnym i regionalnym, zgodnie z posiadanym potencjałem finansowym, lokalizacyjnym, infrastrukturalnym, demograficznym i społecznym.

Bełchatów¹⁰ jest przykładem, jak przemiany gospodarcze wpłynęły na zmiany demograficzne i społeczne, a w konsekwencji na sport i rekreację. Dzięki dogodnej lokalizacji w centrum Polski miasto wykorzystywało swój potencjał do kształtowania charakteru regionu, najpierw rzemieślniczo-rolniczego, a potem fabrycznego, by w konsekwencji stać się potentatem energetycznym. Oprócz różnego rodzaju gałęzi przemysłu rozwijał się między innymi sport. Bełchatów był niewielką osadą, lecz dzięki napływowi kapitału dopiero w okresie międzywojennym w mieście pojawiły się pierwsze organizacje kulturalne i sportowe, które powoli wpisywały się w krajobraz rozwijającego się miasta. Przełom w rozwoju Bełchatowa, a w konsekwencji sportu, nastąpił w 1960 roku, kiedy w jego pobliżu odkryto złoża węgla brunatnego i decyzją Rady Ministrów postanowiono wybudować kopalnię oraz elektrownię. Te potężne przedsięwzięcia, o znaczeniu strategicznym dla państwa, zaczęły wspierać zarówno rozwój lokalnej społeczności, jak i zaspokajanie jej potrzeb, poczynając od zapewnienia egzystencji, po realizację celów związanych z samodoskonaleniem, rywalizacją, rozrywką itd.

Rozwój sportu i rekreacji w Bełchatowie stał się możliwy dzięki wsparciu finansowemu i organizacyjnemu przemysłu paliwowo-energetycznego. Zbudo-

⁹ Zob. D. Dimitrov, C. Helmenstein, A. Kleissner, B. Moser, J. Schindler, *Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa*, Studie im Auftrag des Bundeskanzleramts, Sektion Sport, Wien 2006.

¹⁰ Informacje historyczne na temat Bełchatowa pochodzą ze strony Urzędu Miasta Bełchatowa www.belchatow.pl, 2011.

wano partnerstwo publiczno-prywatne, pozwalające rozwijać lokalną rekreację i organizacje sportowe o charakterze profesjonalnym i amatorskim.

Poszukując determinantów rozwoju sportu i rekreacji w Bełchatowie, najpierw należy wskazać rozwój gospodarczy pod wpływem potężnego przemysłu. Kapitał finansowy, możliwości organizacyjne i oczekiwania społeczności stały się fundamentem rozwoju organizacji sportowych i rekreacji w całym regionie bełchatowskim.

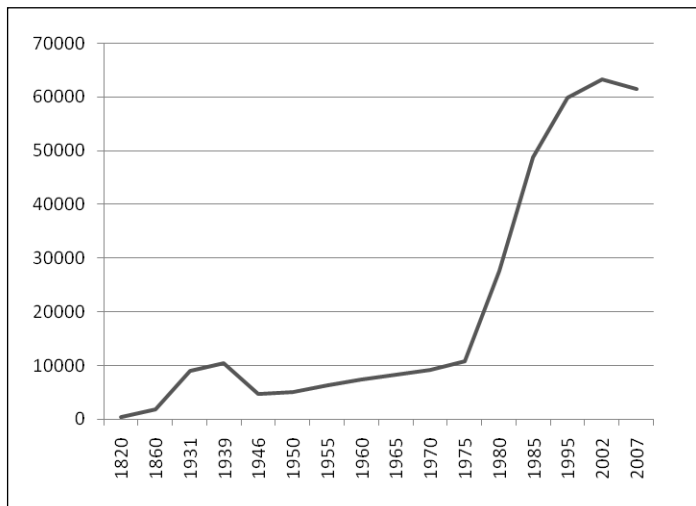
Obecnie w Bełchatowie siedziby mają dwie drużyny uczestniczące w rozgrywkach krajowych i międzynarodowych: GKS Bełchatów w piłce nożnej i Skra Bełchatów w siatkówce męskiej. Kluby te są od wielu lat wspierane finansowo i organizacyjnie przez kopalnię i elektrownię. Stały się ważnymi ogniwami w integrowaniu lokalnego środowiska i promowania miasta, które z racji zagłębia węglowego kojarzone było głównie ze Śląskiem. Dziś, dzięki między innymi dużej popularności piłki nożnej i siatkówki w Polsce, Bełchatów ma silną markę w centrum kraju.

3. Rozwój demograficzny a sport i rekreacja

Naturalną konsekwencją powstania w latach 80. XX wieku potężnego zagłębia energetycznego były zmiany demograficzne w mieście, które zaczęło być atrakcyjne głównie dzięki możliwości zatrudnienia w kopalni i elektrowni, z czego skorzystali ludzie z różnych regionów Polski. W okresie rozbudowy przemysłu do miasta w krótkim czasie napłynęło kilkadziesiąt tysięcy ludzi w poszukiwaniu perspektyw zawodowych, co wydatnie zmieniło strukturę demograficzną regionu.

Z czasem nastąpił rozwój sportu i rekreacji, bo oprócz pracy i „chleba” społeczeństwo zaczęło domagać się „igrzysk”. W okresie międzywojennym działało tu kilka organizacji sportowych, a w latach 90. XX wieku zanotowano znaczny wzrost liczby tych organizacji. Wraz z napływem ludności, głównie młodej, w wieku produkcyjnym¹¹, pojawiły się różne pomysły, wiedza i oczekiwania, gdyż kapitał ludzki Bełchatowa pochodził z różnych środowisk i regionów.

¹¹ Obecnie w Bełchatowie jest ok. 61 tys. mieszkańców wg danych GUS. *Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym (stan w dniu 30 VI 2010 r.)*, GUS, Warszawa 2010.

Rys. 1. Liczba ludności Bełchatowa w ciągu dwóch ostatnich stuleci

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych.

Bełchatów w krótkim czasie zbudował własną, specyficzną kulturę regionu, odmienną od poprzedniej. Pod wpływem nagłych zmian demograficznych i wsparcia przemysłu szybko zaczęły się zmieniać potrzeby mieszkańców. Oprócz pracy ważną rolę zaczęły odgrywać takie potrzeby, jak przynależność, rozrywka, rywalizacja, samodoskonalenie, wolny czas, jakość życia. Sport i rekreacja zatem stały się ważnym narzędziem spełniającym te oczekiwania.

Drugim determinantem rozwoju sportu i rekreacji w Bełchatowie była zmiana struktury demograficznej ludności, która w krótkim czasie „odmłodziła” populację i stała się motorem napędowym rozwoju lokalnego i regionalnego.

4. Rozwój społeczny a warunki uprawiania sportu i rekreacji

Rozwój przemysłu i nagła zmiana struktury demograficznej stały się impulsem do dynamicznego rozwoju społecznego¹². Bogacące się w szybkim tempie społeczeństwo zaczęło oczekiwać również zmian w jakości swojego życia

¹² Zob. S.A. Radcliffe, *Culture and Development in a Globalizing World: Geographies, Actors, and Paradigms*, Routledge 2006.

nie tylko pod względem ekonomicznym, ale również społecznym¹³. Wraz z ekonomicznym rozwojem regionu zachodziły zmiany w wielu obszarach funkcjonowania społeczności lokalnej. Wyrazem tego rozwoju był również wyraźny wzrost liczby organizacji sportowych zrzeszających profesjonalistów i amatorów, a także organizacji rekreacyjnych. Dzięki temu Bełchatów stał się w krótkim czasie jednym z chętniej odwiedzanych ośrodków aktywnego wypoczynku i uprawiania sportu.

Obecnie w Bełchatowie znajduje się ponad dwadzieścia klubów i organizacji sportowych, które zrzeszają blisko 2 tys. sportowców, czyli 3,5% ogółu mieszkańców miasta.

Wizytówką silnie rozwiniętej bazy rekreacyjnej są dwa ośrodki sportowo-rekreacyjne, które wybudowano przy spiętrzeniu rzeki Widawki. Ośrodek „Słok”, będący własnością Elektrowni Bełchatów, i „Wawrzkowizna”, należący do KWB Bełchatów, to silne punkty sportowo-rekreacyjne w regionie, oferujące między innymi jazdę konną, rowery wodne, żaglówki, kajaki, boiska sportowe, kąpielisko ze zjeżdżalnią wodną i plażą, rowery go-cart, krytą pływalnię, korty tenisowe o nawierzchni tartanowej, siłownię oraz park linowy. Zimą atrakcyjnym miejscem do uprawiania sportu i rekreacji jest stok narciarski „Góra Kamieński” powstały na sztucznej górze, usypanej na skutek działań wydobywczych kopalni.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna, usytuowana blisko siebie na obrzeżach miasta, stała się silnym magnesem turystycznym i elementem promocji miasta w regionie, co bardzo szybko spowodowało konieczność dostosowania go do potrzeb rekreacyjnych mieszkańców. Między innymi wybudowano długie trasy rowerowe, pozwalające dbać o kondycję fizyczną w bezpieczny sposób, z dala od ruchliwych dróg, a także połączyć wymienione ośrodki sportowo-rekreacyjne. Obecnie w mieście jest 17,5 km dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych, które są połączone z leśnymi ścieżkami rowerowymi. Ścieżki leśne mają postać dwóch pętli o długościach 4 km i 10 km. Ponieważ w mieście ma swoją siedzibę Stowarzyszenie Załoga Rowerowa Zgrzyt, skupiająca miłośników jazdy na rowerze, w porozumieniu z miastem opracowano

¹³ J.M. Ferry, *La civilisation tributaire de sa passion du bien-être*, Editions Entre-Vues & Labor 1997.

22 trasy rowerowe, wykorzystujące dostępne ścieżki rowerowe oraz kompleksy parkowe i leśne. Najdłuższa trasa liczy sobie około 100 km¹⁴.

Społeczny, ekonomiczny i demograficzny rozwój miasta znalazł odzwierciedlenie w rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, czyniąc z Bełchatowa atrakcyjne miasto pod względem jakości życia. Partnerstwo publiczno-prywatne, polegające między innymi na współpracy lokalnej władzy samorządowej i przemysłu paliwowo-energetycznego, pozwoliło podzielić kompetencje, organizację oraz koszty finansowe sportu i rekreacji na poszczególne jednostki z korzyścią dla właścicieli i wszystkich interesariuszy.

Dwa duże kluby sportowe¹⁵ o zasięgu międzynarodowym przyczyniły się do rozbudowy infrastruktury sportowej – powstały stadion piłkarski, hala sportowa, kilka pełnometrażowych boisk treningowych z trawą naturalną i sztuczną, gdzie przez cały rok kalendarzowy można rozgrywać mecze. Ponadto powstało kilka boisk, tak zwanych orlików, kilka basenów, korty tenisowe, ścianki wspinaczkowe, park skatowy, lodowisko miejskie, kilka boisk lekkoatletycznych. Można zatem stwierdzić, że pod względem społecznym, sportowym i rekreacyjnym nastąpił znaczny rozwój Bełchatowa.

Posiadana baza sportowo-rekreacyjna wydatnie przyczyniła się do wzrostu jakości życia jego mieszkańców, a w regionie miasto stało się atrakcyjnym miejscem aktywnego spędzania czasu, co skrzętnie wykorzystywane jest w celach marketingowych. Wyrazem tego jest hasło reklamowe magistratu, zachęcające do odwiedzin Bełchatowa: „Bełchatów – daj się skusić!”.

Największymi klubami w mieście są GKS i Skra, które oprócz sekcji piłki nożnej i siatkowej mają w swoich strukturach takie dyscypliny, jak zapasy, brydż sportowy i pływanie, lecz w mieście są też inne organizacje sportowe, prowadzące różne dyscypliny, co przedstawiono w tabeli.

¹⁴ Wykaz tras rowerowych i ich przebieg dostępny jest na stronie www.belchatow.pl, 2011.

¹⁵ Do 2009 r. GKS Bełchatów należał do KWB Bełchatów, jednak na skutek zmian legislacyjnych, zabraniających spółkom Skarbu Państwa posiadania klubów sportowych, kopalnia odsprzedała swoje udziały do Bełchatowsko-Kleszczowskiego Parku Technologicznego, którego udziałowcami są m.in. miasto Bełchatów, gmina Kleszczów, Kopalnia i Elektrownia Bełchatów, Politechnika Łódzka. Skra Bełchatów jest własnością Stowarzyszenia „Skra”, a Elektrownia Bełchatów, obecnie należąca podobnie jak kopalnia do koncernu Polskiej Grupy Energetycznej, jest jej strategicznym sponsorem.

Tabela 1

Kluby sportowe w Bełchatowie i uprawiane w nich dyscypliny

Klub	Dyscyplina
GKS Bełchatów	piłka nożna, zapasy, brydż sportowy
Skra Bełchatów	siatkówka, pływanie
KSSP	baseball
GLKS Zjednoczeni Bełchatów	piłka nożna
KS Grocholice Bełchatów	piłka nożna, rugby
LSKK Lityński Fazbud World Bełchatów	kolarstwo
LKS Stomil Bełchatów	kolarstwo, tenis stołowy, szachy
BKL Bełchatów	lekkoatletyka
GKK	karate
KSK „Shotokan”	karate

Źródło: opracowanie własne.

Sport profesjonalny i amatorski, ale także dziecięcy, stał się ważnym elementem codzienności dla społeczności lokalnej, a rozwój społeczny ważnym determinantem w rozwoju tych gałęzi ludzkiej działalności.

Zakończenie

W czasie gwałtownych zmian ekonomicznych, społecznych i demograficznych coraz częściej sport i rekreacja są bardzo ważnym narzędziem kształtowania cywilizacji. Oznacza to, że działania w tych dziedzinach, zarówno podejmowane przez organizacje międzynarodowe na poziomie globalnym, jak i państwo oraz samorządy terytorialne na poziomie lokalnym i regionalnym, muszą być systemowe i strategiczne¹⁶. Odpowiednie zarządzanie potencjałem sportowym i rekreacyjnym jest narzędziem wspierania polityki społecznej, poprawiającej ogólnie rozumianą kondycję społeczeństwa, zarówno w kontekście zapisków ustawy o sporcie jak i w aspekcie ekonomicznym.

Trudno się nie zgodzić z tym, że odpowiednia organizacja oraz zarządzanie sportem i rekreacją w danym regionie będą uzależnione od wielu czynni-

¹⁶ Zob. m.in. *Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012*, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, „Sport Wyczynowy” 2003, nr 3–4, Warszawa 2003.

ków, w tym również od prawidłowo zbudowanego partnerstwa publiczno-prywatnego, które gwarantuje stabilizację i długofalowe podejście.

Przykład Bełchatowa pokazuje, że na rozwój sportu i rekreacji miały wpływ zakrojone na szeroką skalę zmiany gospodarcze, demograficzne i w konsekwencji społeczne. Nie oznacza to jednak, że są to jedyne determinanty tego rozwoju.

Dla Bełchatowa inwestycje w sport i rekreację mogą być szansą na przetrwanie i rozwój w czasach, gdy kopalnia i elektrownia nie będą już miały takiego znaczenia z powodu wyczerpywania się zasobów naturalnych. Jest bowiem pomysł (ujęty w strategii miasta) na wybudowanie na eksploatowanych terenach potężnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego, który ma przyciągać turystów i inwestorów. Ma to umożliwić regionowi dalszy, zrównoważony rozwój już bez wsparcia koncernu paliwowo-energetycznego.

Na zakończenie można przytoczyć słowa Pierre'a de Coubertina: „Sport jest częścią dziedzictwa każdego człowieka i nic nigdy go nie zastąpi”¹⁷. Nie stać nas więc na marnowanie potencjału sportowego i rekreacyjnego naszych regionów, lecz wciąż należy szukać takich rozwiązań i determinantów, które będą przyczyniały się do rozwoju tego bardzo ważnego dla człowieka aspektu życia.

Literatura

Biała księga na temat sportu, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela 2007.

Dimitrov D., Helmenstein C., Kleissner A., Moser B., Schindler J., *Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa*, Studie im Auftrag des Bundeskanzleramts, Sektion Sport, Wien 2006.

Ferry J.M., *La civilisation tributaire de sa passion du bien-être*, Editions Entre-Vues & Labor 1997.

Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym (stan w dniu 30 VI 2010 r.), GUS, Warszawa 2010.

Mała encyklopedia sportu, Sport i Turystyka, Warszawa 1984–1986.

¹⁷ Pierre de Coubertin (właściwie Pierre de Fredy, baron de Coubertin, ur. 1.01.1863 r. w Paryżu, zm. 2.09.1937 r. w Genewie) – francuski baron, historyk i pedagog, uważany za ojca nowożytnego ruchu olimpijskiego; założyciel i prezes (1896–1925) Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego (MKOL).

- Mango M., Staruchowicz J., *Marketing sportowy – skuteczna forma promocji miasta. Również w Polsce?*, www.brief4poland.pl, 2011.
- Radcliffe S.A., *Culture and Development in a Globalizing World: Geographies, Actors, and Paradigms*, Routledge 2006.
- Ryba B., *Organizacja i zarządzanie sportem polskim*, RCMSKFiS, Warszawa 1995.
- Ryba B., *Podstawy zarządzania instytucjami sportowo-rekreacyjnymi*, Polska Korporacja Menedżerów Sportu, Warszawa 2004.
- Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012*, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, „Sport Wyczynowy” 2003, nr 3–4.
- Ustawa o sporcie z 25 czerwca 2010 r., DzU nr 127, poz. 857.
- Wroczyński R., *Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu*, BK, Wrocław 2009.
- www.belchatow.pl, 2011.

**THE SOCIO-DEMOGRAPHIC CHANGES AS A BASIS FOR DEVELOPMENT
OF SPORT AND RECREATION ON THE EXAMPLE
OF THE CITY BĘŁCHATÓW**

Summary

Sport and recreation play an increasing role in the life of modern man. Taking into account the development of civilization have become an expression of man's striving for perfection of physical, but also an element of entertainment, competition, fun, overcoming record business, promotion and integration of the local community. Because of the role played sports and recreation in today's world, international organizations such as the European Union, stressing the need for a strategic approach in the management of sport and recreation, and emphasize the economic, demographic and social development of those disciplines. Each region will have their own unique skills and organizational capacity, financial and social policy for the sport and recreation, but there is no denying that changes in social, economic and demographic changes are a powerful stimulus to the development of these disciplines. For example, Belchatow, the author points to the economic, social and demographic factors as those factors that greatly influenced the development of sport and recreation in the region.

Translated by Paweł Kuźbik